

### **Порядок виконання:**

- 1) обрати досліджуваний регіон (адміністративну область), згідно свого номеру в списку студентів групи і індивідуальних завдань, наведених в додатку 1;
- 2) використовуючи Інтернет-джерела (сайти Держгеокадастру та відповідного облстату), визначити сумарний потенціал змиву ґрунту на території регіону; розораність території, %; співвідношення площ під ріллею і стабільними земельними угіддями; еродованість ріллі, %; розораність земель на схилах  $>2$  град., %;
- 3) визначити ІЗГ за формулою 1;
- 4) оцінити рівень ерозійної небезпеки за величиною ІЗГ згідно додатка 2;
- 5) оцінити рівень ерозійної небезпеки за рівнем розораності території, співвідношенням площ під ріллею і стабільними земельними угіддями; еродованістю ріллі; розораністю земель на схилах  $>2$  град. згідно додатка 3;
- 6) обґрунтувати комплекс заходів щодо усунення ерозійної небезпеки в агроландшафтах досліджуваного регіону.

### **Приклад розрахунку:**

Сумарний потенціал змиву ґрунту на території Драбівського ПСГР Черкаської області складає 48,3 т/га [4]. Рівень розораності території – 49,2%, співвідношення площ під ріллею і стабільними земельними угіддями – 1,6.

Згідно формули (2)  $M(n)=0,42 \cdot 10000 \cdot 1,2=5040$  т/га.

Тоді згідно формули (1)  $ІЗГ=5040\text{т/га}:48,3\text{т/га}=104,35$  років, що відповідає, за шкалою С.Ю.Булигіна (2005) (додаток 2), помітному рівню ерозійної небезпеки.

Згідно додатку 3, рівень розораності території – 49,2%, відповідає помітному рівню ерозійної небезпеки; співвідношення площ під ріллею і стабільними земельними угіддями – 1,6 відповідає помітному рівню ерозійної небезпеки.

Для усунення ерозійної небезпеки в агроландшафтах на регіональному рівні необхідно запровадити комплекс протиерозійних заходів: організаційно-господарських, агротехнічних, лісомеліоративних тощо.

**Індивідуальні завдання для самостійної роботи №1**

Варіант №1. Автономна Республіка Крим.

Варіант №2. Кіровоградська область.

Варіант №3. Дніпропетровська область.

Варіант №4. Запорізька область.

Варіант №5. Одеська область.

Варіант №6. Миколаївська область.

Варіант №7. Херсонська область.

Варіант №8. Донецька область.

Варіант №9. Луганська область.

Варіант №10. Вінницька область.

Варіант №11. Київська область.

Варіант №12. Черкаська область.

Варіант №13. Полтавська область.

Варіант №14. Харківська область.

Варіант №15. Сумська область.

Варіант №16. Хмельницька область.

Варіант №17. Тернопільська область.

Варіант №18. Чернівецька область.

Варіант №19. Чернігівська область.

Варіант №20. Житомирська область.

Варіант №21. Рівненська область.

Варіант №22. Волинська область.

Варіант №23. Львівська область.

Варіант №24. Івано-Франківська область.

Варіант №25. Закарпатська область.

Варіант №26. Зона Сухого Степу.

Варіант №27. Зона Степу.

Варіант №28. Зона Лісостепу.

Варіант №29. Зона Полісся.

Варіант №30. Територія України.

**Класифікація ерозійної небезпеки**

| <b>Ступінь ерозійної небезпеки</b> | <b>ІЗГ (років)</b> | <b>Характеристика ерозійної небезпеки</b>                                                                                                     |
|------------------------------------|--------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1                                  | >300               | Небезпеки водної ерозії практично немає                                                                                                       |
| 2                                  | 300-200            | Слабка. З'являється імовірність поступового зниження потужності профілю ґрунтів                                                               |
| 3                                  | 200-100            | Помітна. Має місце реальна можливість втрати ґрунтового покриву                                                                               |
| 4                                  | 100-50             | Сильна. Наявні умови повної втрати ґрунтового покриву                                                                                         |
| 5                                  | <50                | Дуже сильна. Імовірні проявлення катастрофічних ерозійних втрат ґрунту. Наявні умови для втрати ґрунтового покриву за життя одного покоління. |

**Нормативи для непрямої оцінки ерозійної небезпеки**

| <b>№ пп</b> | <b>Показники</b>                                                 | <b>Характеристика ерозійної небезпеки</b> |               |                |               |                      |
|-------------|------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------|---------------|----------------|---------------|----------------------|
|             |                                                                  | <b>Відсутня</b>                           | <b>Слабка</b> | <b>Помітна</b> | <b>Сильна</b> | <b>Катастрофічна</b> |
| 1           | Розораність території, %                                         | <40                                       | 40-45         | 45-50          | 50-60         | >60                  |
| 2           | Співвідношення площ під ріллею і стабільними земельними угіддями | < 1,0                                     | 1-1,3         | 1,3-1,7        | 1,7-3,0       | >3,0                 |
| 3           | Еродованість ріллі, %                                            | <20                                       | 21-30         | 31-40          | 41-50         | >50                  |
| 4           | Розораність земель на ухилах >2 град.,%                          | <20                                       | 21-30         | 31-40          | 41-50         | >50                  |